
Länsstyrelsens föreskrifter

för vattenskyddsområde med grundvattentäkter på fastigheterna

Älmsta,
Norrtälje kommun, Stockholms län

Länsstyrelsen föreskriver med stöd av 19 kap 2 § vattenlagen (1983:291) följande:

Nedan angivna föreskrifter ska gälla inom skyddsområdet som markerats i bilaga 2 och 3. Skyddsområdet består av två delområden, ett på fastlandssidan och ett på Vaddö. Området på fastlandssidan är indelat i ett brunnnsområde samt inre och yttre skyddszon. Området på Vaddö är indelat i tre brunnnsområden, tre inre skyddszoner samt en gemensam yttre skyddszon.

Definitioner:

Med hantering menas i dessa föreskrifter tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Med miljö- och hälsoskyddsnämnden avses i dessa föreskrifter den nämnd som skall fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Med industriell verksamhet menas all slags produktion, lagring och annan hantering av varor samt laboratorier, partihandel, lager och tekniska anläggningar. Vidare inräknas de kontor, vaktmästarbostäder, personalutrymmen etc. som behövs för industriverksamheten.

1. BRUNNSOMRÅDE

1.1 Brunnnsområde, inhägnad

Inom brunnnsområdena får endast vattentäktsverksamhet bedrivas. Områdena ska vara inhägnade eller skyddade genom överbyggnader som ska hållas låsta.

2. INRE SKYDDSZON

2.1 Hantering av petroleumprodukter, kemikalier m.m.

Hantering av för grundvattnet giftiga eller skadliga ämnen, till exempel petroleumprodukter, fenolhaltiga preparat, tjärprodukter, kemiska bekämpningsmedel med mera, får inte förekomma. Hantering av petroleumprodukter och kemikalier får förekomma för byggnaders befintliga oljeförsörjning och för vad som erfordras för befintlig trädgårds- och jordbruksdrift och för drift av annan verksamhet, som är tillåten enligt dessa föreskrifter.

Se även bilaga 5, "Allmänna upplysningar", angående hantering av brandfarliga vätskor och transport av farligt gods.

2.2 Bebyggelse

Ny bebyggelse får inte uppföras utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Befintliga byggnader får inte ändras, byggas om eller tas i anspråk helt eller delvis för väsentligen annat ändamål utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

I område med detaljplan får ny bebyggelse och ändring av befintlig bebyggelse ske i överensstämmelse med planens bestämmelser.

2.3 Industriell verksamhet

Industriell verksamhet får inte etableras utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Befintlig industriell verksamhet får bedrivas i den omfattning den har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att denna verksamhet inte strider mot bestämmelserna i gällande miljölagstiftning.

2.4 Avlopp

Avloppsvatten eller annat spillvatten får inte släppas ut på eller i marken. Befintliga anläggningar/anordningar får användas i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att dessa anläggningar/anordningar inte strider mot bestämmelserna i gällande miljölagstiftning. Befintliga och nya avloppsledningar/anordningar skall vara täta.

2.5 Dagvatten

Dagvatten från förorenade ytor, t.ex. vägar, parkeringsplatser och dylikt, får inte infiltreras. Infiltration från befintliga anläggningar får ske i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft.

2.6 Väghållning

Upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus eller vägsalt får inte förekomma.

Vägsaltning och användning av dammbindande medel som kan förorena grundvattnet ska ske särskilt restriktivt med hänsyn till grundvattenkvaliteten.

2.7 Avfallshantering, tippning

Deponering eller mellanlagring av avfall, förorenade massor eller snö från trafikerade ytor, som kan påverka grundvattenkvaliteten eller den naturliga grundvattenbildningen, får inte förekomma.

2.8 Jordbruk

Naturgödsel och andra gödningsmedel samt skadedjurs-, bekämpnings- och växtskyddsmedel får användas för normal drift av befintligt jordbruk, men mängden måste alltid anpassas så att grundvattenkvaliteten inte påverkas.

Nya gödselstäder, urinbrunnar och ensilageanläggningar får inte anordnas. Befintliga anläggningar får användas i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att dessa anläggningar inte strider mot bestämmelserna i gällande miljölagstiftning.

Se även bilaga 5, "Allmänna upplysningar", angående spridning av kemiska bekämpningsmedel.

2.9 Skogsbruk

Upplag av timmer och bark får inte förekomma. Tillfälliga upplag under en avverkningssäsong får dock förekomma.

2.10 Schaktning, sprängning m.m.

Schaktnings- och fyllningsarbeten samt sprängning av berg, t. ex. i samband med vägbyggen, får inte förekomma utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Mindre grävningsarbeten inom tomter och dylikt får dock utföras. Likaså får erforderliga arbeten för nyanläggning och underhåll av va-, el- och teleledningar utföras.

2.11 Ändring av avrinningsförhållanden

Ingrepp i jord och i berggrund såsom grävning, sprängning, bortpumpning av vatten etc. som kan medföra ändring av yt- och grundvattnets till- eller avrinning eller kvalitet får inte företas.

2.12 Markvärmeanläggningar

Jord- och bergvärmeanläggningar får inte anläggas utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Befintliga anläggningar får användas i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att dessa anläggningar inte strider mot bestämmelserna i gällande miljölagstiftning.

3. YTTRE SKYDDSZON

3.1 Hantering av petroleumprodukter, kemikalier m.m.

Hantering av för grundvattnet giftiga eller skadliga ämnen, t.ex. petroleumprodukter, fenolhaltiga preparat, tjärprodukter, kemiska bekämpningsmedel m.m., får inte ske utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Hantering av petroleumprodukter och kemikalier får förekomma för byggnaders befintliga oljeförsörjning och för vad som erfordras för befintlig trädgårds- och jordbruksdrift eller för drift av annan verksamhet, som är tillåten enligt dessa föreskrifter.

Se även bilaga 5, "Allmänna upplysningar", angående hantering av brandfarliga vätskor och transport av farligt gods.

3.2 Bebyggelse

Ny bebyggelse får inte uppföras utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Befintliga byggnader får inte ändras, byggas om eller tas i anspråk för väsentligen annat ändamål utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

I område med detaljplan får ny bebyggelse och ändring av befintlig bebyggelse ske i överensstämmelse med planens bestämmelser.

3.3 Industriell verksamhet

Industriell verksamhet får inte etableras utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Befintlig industriell verksamhet får bedrivas i den omfattning den har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att denna verksamhet inte strider mot bestämmelserna i gällande miljölagstiftning.

3.4 Avlopp

Utsläpp av avloppsvatten eller annat spillvatten på eller i marken får ej ske utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Utsläpp från befintliga avloppsanläggningar får ske i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att dessa inte strider mot bestämmelserna i gällande miljölagstiftning. Befintliga och nya avloppsledningar/anordningar skall vara täta.

3.5 Dagvatten

Dagvatten från förorenade ytor, t. ex. vägar, parkeringsplatser och dylikt, får inte infiltreras utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Infiltration från befintliga anläggningar får ske i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft.

3.6 Väghållning

Upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus eller vägsalt får inte förekomma utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Vägsaltning och användning av dammbindande medel som kan förorena grundvattnet ska ske särskilt restriktivt med hänsyn till grundvattenkvaliteten.

3.7 Avfallshantering, tippning

Deponering eller mellanlagring av avfall, förorenade massor eller snö från trafikerade ytor som kan påverka grundvattenkvaliteten eller den naturliga grundvattenbildningen får inte förekomma.

3.8 Jordbruk

Naturgödsel och andra gödningsmedel samt skadedjurs-, bekämpnings- och växtskyddsmedel får användas för normal drift av befintligt jordbruk, men mängden måste alltid anpassas så att grundvattenkvaliteten inte påverkas.

Nya gödselstäder, urinbrunnar och ensilageanläggningar får inte anordnas utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Befintliga anläggningar får användas i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att dessa anläggningar inte strider mot bestämmelserna i gällande miljölagstiftning.

Se även bilaga 5, "Allmänna upplysningar", angående spridning av kemiska bekämpningsmedel.

3.9 Skogsbruk

Upplag av timmer och bark får ej förekomma. Tillfälliga upplag under en avverkningsäsong får dock förekomma.

3.10 Schaktning, sprängning m.m.

Schaktnings- och fyllningsarbeten samt sprängning av berg, exempelvis i samband med vägbyggen, får inte ske utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Mindre grävningsarbeten inom tomter och dylikt får dock utföras. Likaså får erforderliga arbeten för nyanläggning och underhåll av va-, el- och teleledningar utföras.

3.11 Ändring av avrinningsförhållanden

Ingrepp i jord och i berggrund såsom grävning, sprängning, bortpumpning av vatten etc. som kan medföra ändring av yt- och grundvattnets till- eller avrinning eller kvalitet, får inte företas.

3.12 Markvärmeanläggningar

Jord- och bergvärmeanläggningar får inte anläggas utan tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden. Befintliga anläggningar får användas i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att dessa anläggningar inte strider mot bestämmelserna i gällande miljölagstiftning.

4. ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

4.1 Undantag

Om det finns särskilda skäl och syftet med skyddsområdet inte motverkas kan Länsstyrelsen medge undantag från föreskrifterna under kapitel 1 - 4. I samband med sådan prövning kan Länsstyrelsen föreskriva de särskilda villkor, som anses erforderliga för att undvika yt- eller grundvattenförorening.

4.2 Ändring/utökning

Ändring/utökning får inte ske av sådana befintliga anläggningar eller verksamheter som behandlats ovan i avsnitten 2.1, 2.4, 2.5 och 2.8.

För ändring/utökning av sådana befintliga anläggningar eller verksamheter som behandlats i avsnitten 2.2, 2.3, 2.12, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.8, samt 3.12 krävs tillstånd från miljö- och hälsoskyddsnämnden.

4.3 Skyltning

Huvudmannen för vattentäkten skall sätta upp informationsskyltar på väl synlig plats invid vägar som leder in i eller genom skyddsområdet samt där det slutar. Skyltar ska även sättas upp vid infarten till områden där det bedrivs täkt- eller schaktningsverksamhet samt på rastplatser, parkeringsfickor, bryggor och liknande. Skyltningen skall utföras enligt rekommendationer från Naturvårdsverket m.fl. "Utmärkning av vattenskyddsområde"(1999).

Dessa föreskrifter skall träda i kraft tre veckor efter den dag då författningen enligt uppgift på den utkom från trycket i länets författningssamling.

ALLMÄNNA UPPLYSNINGAR

Påföljd

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap. 8 § miljöbalken (1998:808).

Hänsynsregler

I miljöbalkens 2 kap 3 § finns allmänna hänsynsregler som innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidtaga sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Beredskap

Beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk bör upprättas av vattentäktens huvudman senast två år efter det att dessa föreskrifter fastställts. Planen bör godkännas av miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage, som utgör risk för vattenförorening, skall omedelbart anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet. Anmälan skall göras till den kommunala räddningstjänsten tel. 112, miljö- och hälsoskyddsförvaltningen samt vattentäktens huvudman.

Spridning av kemiska bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 1997:2, finns föreskrifter om användningen av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde. Kommentarer och anvisningar till hur föreskrifterna ska tillämpas finns i Naturvårdsverkets "Allmänna råd 97:3" med kompletteringar den 5 juni 2000, NFS 2000:7.

Bestämmelsen innebär att den som yrkesmässigt vill använda bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde måste ansöka om tillstånd för detta hos kommunens miljönämnd. Nämnden skall sedan utifrån erforderligt beslutsunderlag avgöra om tillstånd kan medges eller inte och om tillstånd ges också meddela under vilka förutsättningar detta gäller. Syftet med bestämmelsen är att kunna skydda vattenförsörjningen såväl genom att förebygga föroreningar av vattentäkter som att vidta åtgärder vid förorenade täkter.

Hantering av brandfarliga vätskor

Vattentäkter måste skyddas från föroreningar som kan fördärva dricksvattnet. Brandfarliga vätskor (petroleumprodukter) är mycket besvärliga föroreningar i detta sammanhang. Det räcker exempelvis med en liter dieselolja för att göra en miljon liter vatten odrickbart. Det medför dock ingen hälsorisk att dricka vattnet vid låga halter, även om det luktar och smakar illa. Oljeföroreningar kan bli kvar under mycket lång tid (flera år) i mark och grundvatten.

I Naturvårdsverkets "Föreskrifter och allmänna råd", 2000:4, om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid lagring av brandfarliga vätskor, ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde. Det innebär bl.a. att ytor, på vilka brandfarliga vätskor hanteras, skall utformas på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas. Vidare skall informationsskylt om "vattenskyddsområde" vara uppsatt vid påfyllningsrör för tank inom vattenskyddsområde. Cistern eller lösa behållare för en sammanlagd lagrad volym som är större än 250 liter skall ha sekundärt skydd. Detta gäller dock inte cistern som är belägen i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt.

Transport av farligt gods

Länsstyrelsen har i särskilt beslut rekommenderat vissa vägar för transport av farligt gods i länet, 01FS 1991:62.

Ersättning

Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. regleras i 31 kap 4 § miljöbalken. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till

fastighet har rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastigheten. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den "förlust" som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift.

Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområden enligt miljöbalken och förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken.

Övrig lagstiftning

Tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut fritar inte från prövning enligt annan lagstiftning. Utöver ovanstående föreskrifter gäller bland annat vad som sägs i gällande författningar.

Ny lagstiftning

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Uppsättning av skyltar, stängsel

Om skyltar eller stängsel behöver sättas upp enligt dessa föreskrifter får annans mark tas i anspråk för detta. Om överenskommelse inte kan träffas på frivillig väg kan Länsstyrelsen ålägga en markägare att upplåta sin mark för ovan nämnda ändamål.

Information

Det är lämpligt att huvudmannen regelbundet informerar samtliga fastighetsägare och brukare inom skyddsområdet om här meddelade föreskrifter.